

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסכם בין כלל חברה לביטוח בע"מ וכלל בריאות חברה לביטוח בע"מ

לבין פמי פרימיום בע"מ

א. פתח דבר

ביום 7 באפריל 2008 הונחה בפניי הודעת מיזוג בין כלל בריאות חברה לביטוח בע"מ ('כלל בריאות') לבין דוידוף סוכנות ביטוח (1989) בע"מ ('דוידוף') שעניינו רכישת פעילותה של דוידוף בקשר עם ביטוחי בריאות למי שחוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 אינו חל עליו ('עסקת המיזוג'). נתתי את הסכמתי לעסקת המיזוג ביום 1 במאי 2008.

בצד עסקת המיזוג, הובאה לבחינתי תניה כובלת הנוגעת לתנאי הסכם לרכישת שירותים רפואיים שנחתם במקביל בין כלל בריאות וכלל חברה לביטוח בע"מ ('כלל') לבין פמי פרימיום בע"מ ('פמי'), שעניינה תניית לקוח מועדף (MFN) שתעניק פמי לכלל ולכלל בריאות ביחס למחיר השירותים הרפואיים שתספק. החלטתי עניינה בתנייה זו.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילה המצויה בו, כמו גם את השפעתה האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, באתי למסקנה כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי הכבילה שבו אינה פוגעת פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה והנימוקים שיפורטו להלן, מצאתי כי ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים.

ב. הצדדים להסדר

כלל בריאות, הנה חברה פרטית בבעלות מלאה של כלל. כלל בריאות עוסקת במישרין ובאמצעות סוכני ביטוח במכירת ביטוחי בריאות מסוגים שונים, כאשר שני תחומי הפעילות העיקריים הם תחום מחלות ואשפוז (לרבות ביטוח נסיעות לחו"ל, ביטוח שיניים, ביטוח זרים וביטוח ישראלים בחו"ל) ותחום ביטוח סיעודי. כלל בריאות מרכזת את כל פעילות הבריאות של קבוצת כלל. חברת האם - כלל - עוסקת בביטוחים אלמנטאריים ובביטוחי חיים לסוגיהם.

פמי, חברה פרטית בבעלות פמי שירותי רפואה בע"מ מקבוצת דוידוף¹. פמי מציעה שירותים רפואיים שונים, לרבות: תחום האסיסטנס הרפואי, שירותי ביקור רופא בבית, בדיקות מעבדה בבית, ייעוץ רפואי מקצועי, בקרה רפואית, ניהול תביעות ותיאומים בטיפול רפואי לטובת מבוטחי שירותי נסיעות לחו"ל (**שירותים רפואיים**). בנוסף, פמי מספקת שירותים אחרים, כגון: שירותי דרך, שירותי חירום, שירותי תיקון נזקי מים ושירותים בתחום תחזוקת מוצרי חשמל.

ג. ההסכם בין הצדדים

במסגרת ההסכם שלפני, מתחייבות כלל וכלל בריאות לרכוש מפמי שירותים שונים, בהם: שירותים רפואיים, שירותי דרך, שירותי תיקון צנרת ועוד, לתקופה של 3 שנים עם אופציה להארכה. במסגרת ההסכם, מתחייבת פמי למכור לכלל בריאות את השירותים הרפואיים במחירים הנמוכים ביותר בהם היא מוכרת אותם ללקוחותיה בשוק.

ד. השפעת ההסדר על התחרות

התחייבות פמי לתת לכלל בריאות את המחירים הנמוכים ביותר, מוכרת בדיני ההגבלים העסקיים כהתחייבות 'לקוח מועדף' (מכונה גם תניית MFN - Most Favored Nation או MFC - Most Favored Customer). תניה זו מבטיחה כי צד אחד להסכם - בענייננו כלל בריאות - יזכה לתנאים השווים או הטובים ביותר שיקבלו מתחריו מהצד האחר להסכם, בענייננו פמי.

תניות MFN הוכרו כהסדרים כובלים על-פי שתי חלופותיו של סעיף 2 לחוק ההגבלים העסקיים וכפופות להוראותיו². החשש התחרותי בהסדרים מעין אלו טמון בכך שהם עלולים להקטין את התמריצים של המתחייב בתניית ה-MFN להוריד מחירים ליתר לקוחותיו, ובכך לפגוע ביכולתם להתחרות בלקוח שתניית ה-MFN נרשמה לזכותו. זאת, משום שמתן הטבה ללקוח אחד תגרור אחריה הטבה רחבה יותר, הכוללת גם את הלקוחות שכלפיהם התחייב בתניית MFN.

האפשרות ליתן פטור לתניות MFN על-ידי הממונה על הגבלים עסקיים, נבחנת בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה. כפי שנראה להלן, ניתוח של השוק ובחינת החששות והסתברותן לפגיעה בתחרות מלמדת כי במקרה דנן אין חשש כאמור.

בתניית ה-MFN בהסכם שלפנינו, מתחייבת פמי כלפי כלל בריאות למכור לה את השירותים הרפואיים במחירים הנמוכים ביותר בהם היא מוכרת אותם ליתר לקוחותיה. התחייבות זו, עלולה להגביל את התחרות בעסקים שבין כלל בריאות לבין חברות ביטוח אחרות הפועלות בתחום ביטוחי הבריאות. זאת, מאחר שבעת שתבקש חברת ביטוח מתחרה להפחית את המחיר שהיא משלמת עבור השירותים הרפואיים של פמי, תראה פמי לנגד עיניה אף את הפחתת המחיר

¹ **דוידוף**, סוכנות ביטוח פרטית בבעלות מלאה של מר רוני דוידוף, העוסקת בתיווך עסקי ביטוח כללי, ובכלל זה תיווך בעסקי ביטוח בריאות למי שחוק ביטוח בריאות ממלכתי אינו חל עליו.

² ראו סקירה בנושא זה בהחלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם בין בנק מזרחי טפחות בע"מ לבין חברות מנהלות של קופות גמל; 2006 הגבלים עסקיים 5000586.

עם זאת, ניתוח ענף ביטוחי הבריאות מלמד כי חשש זה אינו צפוי להתקיים בענייננו מהנימוקים הבאים: **ראשית**, ענף השירותים הרפואיים מתאפיין בתחרות ובמספר לא מועט של משתתפים - בהם קופות החולים הגדולות - והם מקטינים את החשש מפני ההשפעות האנטי-תחרותיות של התניה באמצעות השפעה על תמריצי פמי. **שנית**, פמי אינה הספקית היחידה של שירותים רפואיים לכלל בריאות וכיום רוכשת כלל בריאות שירותים אלו גם ממתחרה של פמי. על כן, לכלל בריאות עומדת האפשרות להגדיל את היקף רכישת השירותים הרפואיים ממתחרותיה של פמי, במידה ופמי תציע לה מחירים לא תחרותיים. **ושלישית**, נתח השוק הנמוך באופן יחסי של כלל בריאות בתחום ביטוחי הבריאות מפיג אף הוא את החששות התחרותיים מפני השפעת תניית ה-MFN על התחרות בין חברות הביטוח. עם זאת, גידול משמעותי בנתח השוק הרלוונטי של כלל בריאות לאורך זמן עלול להעלות חששות תחרותיים, ולפיכך יש לקצוב את תקופת הפטור לתקופה מוגבלת בת 4 שנים בצמוד לתקופת ההסכם.

ה. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש. פטור זה יפקע בעוד ארבע שנים מהיום. מובן, כי במידה ויבקש מי מהצדדים להאריך את תוקפו של הפטור לקראת סיומה של התקופה, ניתן לשוב ולהגיש לממונה בקשה להארכת תוקף הפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים, או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ט' אייר תשס"ח

14 מאי 2008